

Dokument na rokovanie

B9-0543/2021

3.11.2021

NÁVRH UZNESENIA

predložený na základe vyhlásení Rady a Komisie

podľa článku 132 ods. 2 rokovacieho poriadku

k prvému výročiu faktického zákazu umelého prerušenia tehotenstva v Poľsku
(2021/2925(RSP))

Sirpa Pietikäinen, Frances Fitzgerald

v mene skupiny PPE

**Robert Biedroń, Predrag Fred Matić, Maria Noichl, Alessandra Moretti,
Vilija Blinkevičiūtė, Helène Fritzon, Maria-Manuel Leitão-Marques, Pina
Picierno, Birgit Sippel, Juan Fernando López Aguilar**

v mene skupiny S&D

**Karen Melchior, Samira Rafaela, Abir Al-Sahlani, Sylvie Brunet, María
Soraya Rodríguez Ramos, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Hilde
Vautmans, Chrysoula Zacharopoulou, Marco Zullo**

v mene skupiny Renew

**Terry Reintke, Sylwia Spurek, Anna Cavazzini, Gwendoline Delbos-
Corfield, Ernest Urtasun, Ignazio Corrao, Rasmus Andresen, Daniel
Freund, Grace O'Sullivan, Jordi Solé, Kim Van Sparrentak, Rosa**

D'Amato, Alice Kuhnke, Alviina Alametsä, Diana Riba i Giner, Tilly Metz
v mene skupiny Verts/ALE

Eugenia Rodríguez Palop, Malin Björk

v mene skupiny The Left

Uznesenie Európskeho parlamentu k prvému výročiu faktického zákazu umelého prerušenia tehotenstva v Poľsku (2021/2925(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (ZEÚ), a najmä na jej články 2 a 7 ods. 1,
- so zreteľom na Európsky dohovor o ľudských právach (ďalej len „EDLP“) zo 4. novembra 1950 a na súvisiacu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“),
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv, a najmä na jej články 18 a 19,
- so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), a najmä na jej články 1, 2, 3, 6, 7, 10, 11, 21, 23, 35 a 45,
- so zreteľom na ústavu Poľskej republiky,
- so zreteľom na Medzinárodný pakt OSN o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach zo 16. decembra 1966 a Medzinárodný pakt OSN o občianskych a politických právach zo 16. decembra 1966,
- so zreteľom na Dohovor Organizácie Spojených národov o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien z 18. decembra 1979 a na jeho všeobecné odporúčania č. 21 (1994), č. 24 (1999), č. 28 (2010), č. 33 (2015) a č. 35 (2017),
- so zreteľom na Pekinskú akčnú platformu a výsledky jej hodnotiacich konferencií,
- so zreteľom na Medzinárodnú konferenciu o populácii a rozvoji (ďalej len „ICPD“), ktorá sa konala v roku 1994 v Káhire, na jej akčný program a na výsledky jej hodnotiacich konferencií, najmä samitu v Nairobi o ICPD+ 25 a jeho záväzkov usilovať sa o dosiahnutie cieľa „tri nuly“, nulovej neuspokojenej potreby informácií a služieb týkajúcich sa plánovaného rodičovstva, nulových úmrtí matiek, ktorým sa dá predchádzať, a nulového sexuálneho a rodovo motivovaného násillia a škodlivých praktík voči ženám a dievčatám,
- so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja dohodnuté v roku 2015, najmä na ciele 3 a 5,
- so zreteľom na Akčný plán Svetovej zdravotníckej organizácie pre sexuálne a reprodukčné zdravie: smerom k splneniu Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj v Európe – na nikoho nezabudnúť (2016),
- so zreteľom na Dohovor OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu z 10. decembra 1984,
- so zreteľom na Dohovor Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácejmu

násiliu a o boji proti nemu (Istanbulský dohovor), ktorý nadobudol platnosť 1. augusta 2014,

- so zreteľom na svoje uznesenie z 28. novembra 2019 o pristúpení EÚ k Istanbulskému dohovoru a ďalších opatreniach na boj proti rodovo motivovanému násiliu¹,
- so zreteľom na dokument komisára Rady Európy pre ľudské práva zo 4. decembra 2017 s názvom Sexuálne a reprodukčné zdravie a práva žien v Európe,
- so zreteľom na medzinárodné technické usmernenia UNESCO z roku 2018 týkajúce sa sexuálnej výchovy,
- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Poľsku, najmä na uznesenie z 15. novembra 2017 o situácii v oblasti právneho štátu a demokracie v Poľsku² a na uznesenie zo 17. septembra 2020 o návrhu rozhodnutia Rady o určení jasného rizika vážneho porušenia zásady právneho štátu zo strany Poľskej republiky³,
- so zreteľom na štyri konania o nesplnení povinnosti, ktoré začala Komisia proti Poľsku v súvislosti s reformou poľského súdneho systému, a na návrh rozhodnutia Rady z 20. decembra 2017 o určení jasného rizika vážneho porušenia zásad právneho štátu zo strany Poľskej republiky (COM(2017)0835),
- so zreteľom na svoje uznesenie z 1. marca 2018 o rozhodnutí Komisie aktivovať článok 7 ods. 1 ZEÚ v súvislosti so situáciou v Poľsku⁴,
- so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. novembra 2019 o kriminalizácii sexuálnej výchovy v Poľsku⁵,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 13. februára 2019 o odmietavom postoji k právam žien a rodovej rovnosti zaznamenanom v EÚ⁶,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2020 o de facto zákaze práva na umelé prerušenie tehotenstva v Poľsku⁷,
- s osobitným zreteľom na uznesenie Európskeho parlamentu o situácii v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv v EÚ v rámci zdravia žien z 24. júna 2021⁸,
- so zreteľom na atlas európskych politík v oblasti umelého prerušenia tehotenstva z roku 2021, ktorý zoraďuje 52 európskych krajín a území pridelením bodov podľa právnych rámcov na prístup k bezpečnej starostlivosti pri umelom prerušení tehotenstva,
- s osobitným zreteľom na svoje uznesenia zo 16. septembra 2021 o slobode médií a

---

¹ Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 48.

² Ú. v. EÚ C 356, 4.10.2018, s. 44.

³ Ú. v. EÚ C 385, 22.9.2021, s. 317.

⁴ Ú. v. EÚ C 129, 5.4.2019, s. 13.

⁵ Ú. v. EÚ C 208, 1.6.2021, s. 24.

⁶ Ú. v. EÚ C 449, 23.12.2020, s. 102.

⁷ Ú. v. EÚ C 425, 20.10.2021, s. 147.

⁸ Prijaté texty, P9_TA(2021)0314.

d'alšom zhoršovaní právneho štátu v Poľsku⁹ a z 21. októbra 2021 o kríze právneho štátu v Poľsku a o nadradenosti práva EÚ¹⁰,

- so zreteľom na článok 132 ods. 2 rokovacieho poriadku,
- A. keďže Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, spravodlivosti, právneho štátu, rešpektovania ľudských práv a nediskriminácie, ako sa uvádza v článku 2 ZEÚ; keďže všetky členské štáty prijali na základe medzinárodného práva a zmlúv EÚ záväzky a povinnosti rešpektovať, zaručovať a naplňovať základné práva;
- B. keďže podľa charty, EDLP a judikatúry ESLP a judikatúry zmluvných orgánov OSN sa sexuálne a reprodukčné zdravie a práva (SRZP) týkajú viacerých ľudských práv, ako je právo na život, právo na prístup k zdravotnej starostlivosti, právo na ochranu pred neľudským alebo ponižujúcim zaobchádzaním a právo na rešpektovanie telesnej integrity, súkromia a osobnej autonómie; keďže tieto ľudské práva sú zakotvené aj v poľskej ústave; keďže členské štáty sú zo zákona povinné dodržiavať a chrániť ľudské práva v súlade so svojimi ústavami, zmluvami EÚ a chartou, ako aj medzinárodným právom;
- C. keďže odkladanie a odmietanie prístupu k umelému prerušeniu tehotenstva predstavuje formu rodovo motivovaného násillia; keďže prístup k starostlivosti pri umelom prerušení tehotenstva je nevyhnutný pre sociálnu a hospodársku rovnosť; keďže niekoľko orgánov pre ľudské práva¹¹ tvrdí, že odopieranie bezpečného umelého prerušenia tehotenstva môže predstavovať mučenie alebo kruté, neľudské a ponižujúce zaobchádzanie, a nebezpečné umelé prerušenia tehotenstva, ktoré vedú k smrti v súvislosti so zákazmi umelého prerušenia tehotenstva, by sa mali chápať ako „zabitia založené na rodovej príslušnosti, ktorých obeťami sú len ženy, v dôsledku diskriminácie zakotvenej v zákone“;
- D. keďže pred rokom, 22. októbra 2020, nelegitímny poľský ústavný súd vyhlásil za protiústavné ustanovenie zákona o plánovaní rodiny, ochrane ľudského plodu a podmienkach ukončenia tehotenstva z roku 1993, ktoré umožňovalo umelé prerušenie tehotenstva v prípadoch, keď prenatálny test alebo iné zdravotné dôvody poukázali na vysokú pravdepodobnosť závažného a nezvratného poškodenia plodu alebo nevyliciteľnej choroby, ktorá ohrozuje život plodu; keďže to fakticky znamenalo zákaz umelého prerušenia tehotenstva, keďže prevažná väčšina legálnych interrupcií vykonaných v Poľsku vychádzala z uvedeného dôvodu;
- E. keďže zhoršovanie právneho štátu v Poľsku viedlo k porušovaniu ľudských práv vrátane SRZP; keďže de facto zákaz umelého prerušenia tehotenstva v Poľsku je jasným útokom na právny štát a základné práva a obmedzuje realizáciu SRZP v Poľsku, po

---

⁹Prijaté texty, P9_TA(2021)0395.

¹⁰ Prijaté texty, P9_TA(2021)0439.

¹¹Výbor pre odstránenie diskriminácie žien, Výbor pre ľudské práva, osobitný spravodajca pre mučenie a iné formy krutého, neľudského a ponižujúceho zaobchádzania alebo trestania a osobitný spravodajca pre mimosúdne, hromadné alebo svojvoľné popravy (Informačná séria vysokého komisára OSN pre ľudské práva o sexuálnom a reprodukčnom zdraví a právach, Umelé prerušenie tehotenstva, 2020).

mnohých útokoch na zásady právneho štátu v posledných rokoch;

- F. keďže Výbor ministrov Rady Európy opakovane vyjadril znepokojenie nad tým, že Poľsko nevykonáva rozsudky ESĽP už viac ako 13 rokov vo viacerých prípadoch¹², v ktorých súd dospel k záveru, že Poľsko porušilo ľudské práva v dôsledku toho, že v praxi nezabezpečilo prístup k legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva;
- G. keďže predchádzajúce pokusy o obmedzovanie SRZP sa spočiatku darilo odvrátiť v dôsledku masového nesúhlasu poľských občanov v rokoch 2016, 2018 a 2020, o ktorom svedčia pochody pod názvom Čierny piatok, ktoré dôrazne podporili aj poslanci Európskeho parlamentu z rôznych politických skupín;
- H. keďže v reakcii na rozsudok, ktorým sa ďalej obmedzuje prístup k umelému prerušeniu tehotenstva, sa v Poľsku opäť uskutočnili bezprecedentné protesty, a to aj v malých mestách a obciach, ako aj na celom svete, a v októbri 2021 boli opäť zorganizované vo viac ako 20 mestách v Poľsku, aby si pripomenuli prvé výročie faktického zákazu; keďže protesty sa začali odporom proti závažnému obmedzeniu, ktoré oslabuje základné SRZP poľských žien, ale rozvinulo sa na protesty proti ďalšiemu porušovaniu zásad právneho štátu a proti vláde zodpovednej za toto porušovanie; keďže použitie nadmernej a neprimeranej sily proti demonštrantom zo strany príslušníkov orgánov presadzovania práva je dobre zdokumentované;
- I. keďže napriek bezprecedentným demonštráciám bol rozsudok oficiálne uverejnený 27. januára 2021, a preto sa faktický zákaz umelého prerušenia tehotenstva stal pre ženy v Poľsku skutočnosťou, vedie k rozšíreniu nebezpečných interrupcií a núti ženy cestovať za umelým prerušením tehotenstva do zahraničia, čím sa narušuje zdravie a práva žien, ich sexuálna a telesná autonómia a integrita a ohrozujú ich životy;
- J. keďže od vydania rozsudku boli mnohé poľské ženy nútené žiadať o pomoc prostredníctvom iniciatív, ako je napríklad Umelé prerušenie tehotenstva bez hraníc a cez organizácie so sídlom v iných členských štátoch, aby mali prístup k svojim SRZP, najmä k službám umelého prerušenia tehotenstva; keďže organizácia zákrokov umelého prerušenia tehotenstva spočíva na pleciah organizácií pre práva žien a neformálnych skupín a závisí od finančných prostriedkov získaných z darov;
- K. keďže za posledných 12 mesiacov skupiny iniciatívy Umelé prerušenie tehotenstva bez hraníc pomohli 34 000¹³ osobám z Poľska získať prístup k umelému prerušeniu tehotenstva; keďže tieto počty sú len zlomkom celkového počtu poľských žien, ktoré potrebujú podporu pri prístupe k starostlivosti umelého prerušenia tehotenstva;
- L. keďže v dôsledku právnych obmedzení a stigmatizácie chýbajú spoľahlivé údaje o počte prípadov umelého prerušenia tehotenstva v mnohých členských štátoch, ako aj o kontexte, v ktorom sa vykonávajú umelé prerušenia tehotenstva; keďže presné, pravidelne aktualizované a anonymné údaje o umelom prerušení tehotenstva zo všetkých členských štátov sú nevyhnutné na pochopenie potrieb sexuálneho a

---

¹² Tysiąc/ Poľsko (2007), R.R. / Poľsko (2011), a P. a S. / Poľsko (2012).

¹³ <https://www.asn.org.uk/press-release-abortion-without-borders-helps-more-than-17000-with-abortion-in-six-months-after-polish-constitutional-court-ruling/>

reprodukčného zdravia a práv žien;

- M. keďže podľa údajov, ktoré zhromaždila Federácia pre ženy a plánovanie rodiny (FEDERA), za posledných 10 mesiacov využilo služby umelého prerušenia tehotenstva v poľských nemocniciach len 300 žien z dôvodu ohrozenia života a zdravia; keďže rozhodnutie ďalej stigmatizuje sexuálne a reprodukčné zdravie a práva a neprimerane postihuje ženy a tehotné osoby, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov na financovanie umelého prerušenia tehotenstva alebo umelého prerušenia tehotenstva v zahraničí, ako aj tie, ktoré nemajú prístup k informačným technológiám;
- N. keďže zo strachu pred žalobami existuje len niekoľko nemocníc v Poľsku, ktoré vykonávajú umelé prerušenie tehotenstva; keďže ženy často nevyužívajú ich služby zo strachu z ťažkopádnych a úmyselne zdĺhavých postupov a žiadostí; keďže o prístup k právu na legálne umelé prerušenie tehotenstva z dôvodu duševného zdravia sa čoraz viac pokúšajú ženy s vážnymi duševnými poruchami v dôsledku toho, že nedostávajú žiadnu štátnu inštitucionálnu pomoc pri prístupe k službám legálneho umelého prerušenia tehotenstva v Poľsku; keďže v júli 2021 EDLP oznámil svoj zámer riešiť sťažnosti poľských žien týkajúce sa porušovania ich práv zaručených EDLP¹⁴;
- O. keďže podľa Európskeho atlasu antikoncepcie 2020¹⁵ malo Poľsko už pred rozsudkom jednu z najreštriktívnejších politík týkajúcich sa prístupu k antikoncepčným prostriedkom, plánovanému rodičovstvu, poradenstvu a poskytovaniu informácií online; keďže Poľsko je jednou z mála krajín, ktoré vyžadujú lekársky predpis na núdzovú antikoncepciu, ktorý lekári často odmetajú z osobného presvedčenia;
- P. keďže na základe poľského trestného zákonníka každý, kto ukončí tehotenstvo inej osoby alebo pomáha tehotnej osobe pri ukončení tehotenstva v rozpore s ustanoveniami zákona, čelí trestnej zodpovednosti vrátane uväznenia; keďže v dôsledku existujúcich právnych predpisov, sociálnej stigmatizácie, strachu a tlaku zo strany kolegov a lekárskeho orgánov sa lekári v Poľsku radšej nespájajú s postupmi umelého prerušenia tehotenstva, a bolo tomu tak už vtedy, keď bolo umelé prerušenie tehotenstva ešte legálne; keďže okrem široko používanej doložky o svedomí vytvárajú niektorí lekári ďalšie neštandardné prekážky, ako sú zbytočné lekárske vyšetrenia, psychologické konzultácie alebo ďalšie konzultácie s odborníkmi, alebo obmedzujú práva žien na prenatalné testy a informácie, ktoré by mali byť v rámci systému verejného zdravia zaručené pre všetkých; keďže osobné presvedčenie jednotlivca týkajúce sa umelého prerušenia tehotenstva nemôže zasahovať do práva pacienta na plný prístup k zdravotnej starostlivosti a službám poskytovaným podľa zákona;
- Q. keďže prístup ku gynekologickej starostlivosti v Poľsku je veľmi obmedzený a v niektorých regiónoch takmer nemožný, čo má za následok vysoký počet neúmyselných tehotenstiev, zlé reprodukčné zdravie, vysoký výskyt rakoviny krčka maternice a nedostatočný prístup k antikoncepcii; keďže podľa Najvyššieho kontrolného úradu v roku 2018 absolvovali všetky štandardné testy, ktoré sú potrebné počas tehotenstva, len 2 % tehotných žien žijúcich vo vidieckych oblastiach v Poľsku; keďže prístup LGBTI+

¹⁴ <https://en.federa.org/pl/womens-collective-complaint-in-the-echr/>

¹⁵ <https://www.epfweb.org/european-contraception-atlas#:~:text=On%2012%20November%202020%2C%20MEPs,on%20access%20to%20modern%20contraception>

osôb k sexuálnej a reprodukčnej zdravotnej starostlivosti je veľmi obmedzený, rovnako ako ich práva; keďže transrodové a nebinárne osoby, ktoré potrebujú gynekologickú starostlivosť, čelia diskriminácii v zdravotníckom prostredí a často je im prístup k zdravotnej starostlivosti odopieraný; keďže sexuálna a vzťahová výchova primeraná veku v poľských školách nie je ani povinná, ani nie je podrobná ani založená na dôkazoch, a vyvíja sa úsilie o jej úplné zakázanie;

- R. keďže sa zvýšil počet znepokojujúcich hrozieb a nenávistných kampaní zameraných na obhajcov ľudských práv žien v Poľsku za podporovanie práv žien, práva na umelé prerušenie tehotenstva, a na protestné hnutie žien, ktoré stojí na čele masových protestov proti obmedzeniam prístupu k legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva; keďže tieto hrozby sú znepokojujúcou pripomienkou narastajúcich rizík pre obhajcov ľudských práv podporujúcich práva žien v krajine;
- S. keďže obhajcovia ľudských práv podporujúcich práva žien zbierajú podpisy na návrh zákona ako súčasť občianskej iniciatívy, ktorú pripravila FEDERA s názvom Zákonné prerušenie tehotenstva. Žiadne kompromisy, ktorej cieľom je zrušenie zákazu interrupcií a umožnenie bezpečného ukončenia tehotenstva až do 12. týždňa bez toho, aby bola pacientka žiadaná o udanie dôvodu, a vo výnimočných prípadoch po 12. týždni; keďže v septembri 2021 nadácia Pro-Right to Life predložila poľskému parlamentu návrh zákona s názvom Zastavenie umelého prerušenia tehotenstva 2021 (Stop Aborcji), ktorým by sa úplne zakázal prístup k umelému prerušeniu tehotenstva a kriminalizoval by sa trestom odňatia slobody až do 25 rokov;
- T. keďže zákony poľského parlamentu týkajúce sa Ústavného súdu prijaté 22. decembra 2015 a 22. júla 2016, ako aj balík troch zákonov prijatých koncom roka 2016, vážne narušili nezávislosť a legitimitu ústavného súdu; keďže zákony z 22. decembra 2015 a 22. júla 2016 boli ústavným súdom 9. marca 2016, resp. 11. augusta 2016 vyhlásené za protiústavné; keďže poľské orgány v tom čase tieto rozsudky ani nezverejnili ani ich nevykonali; keďže ústavnosť poľských zákonov už nie je možné účinne zaručiť v Poľsku od nadobudnutia účinnosti uvedených legislatívnych zmien¹⁶, a preto je zákonnosť rozhodnutia z 22. októbra 2020 otáznava;
- U. keďže na žiadosť poľského premiéra z 29. marca 2021 ten istý nelegitímny tzv. Ústavný súd 7. októbra 2021 vyniesol svoje rozhodnutie vo veci K 3/21 prijaté s dvoma nesúhlasnými stanoviskami, v ktorom z viacerých dôvodov vyhlásil ustanovenia ZEÚ za nezlučiteľné s poľskou ústavou; keďže toto rozhodnutie je útokom na európske spoločenstvo hodnôt a zákonov ako celok, ktorý oslabuje nadradenosť práva EÚ ako jednu zo základných zásad v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie;
- V. keďže rozsudkom z 22. októbra 2020 sa zrušili nadobudnuté práva poľských žien, keďže pred jeho vykonaním bolo umelé prerušenie tehotenstva v Poľsku zákonné v troch prípadoch, čo znamená, že poľské ženy sú v súčasnosti v horšom právnom postavení ako v čase, keď Poľsko vstúpilo do EÚ v roku 2004; zdôrazňuje, že Ústavný

---

¹⁶Stanovisko Benátskej komisie zo 14. a 15. októbra 2016 k zákonu o ústavnom súde, odsek 128; Výbor OSN pre ľudské práva, Záverečné pripomienky k siedmej pravidelnej správe o Poľsku, 23. november 2016, odseky 7 a 8; Odporúčanie Komisie (EÚ) 2017/1520 z 26. júla 2017 týkajúce sa zásady právneho štátu v Poľsku, Ú. v. EÚ L 228, 2.9.2017, s. 19.

súd nespochybnil ústavnosť troch existujúcich výnimiek, kým vláda vedená stranou PiS nezískala kontrolu nad súdom a systémom súdnictva vo všeobecnosti;

- W. keďže fundamentalistická organizácia Ordo Iuris, ktorá je úzko prepojená s vládnuou koalíciou, je hnacou silou kampaní zameraných na podkopávanie ľudských práv a rodovej rovnosti v Poľsku, a to aj pokiaľ ide o pokusy o zákaz umelého prerušenia tehotenstva, a vyzýva Poľsko na odstúpenie od Istanbulského dohovoru a žiada vytvorenie tzv. zón bez LGBTI; keďže kultúrne a náboženské hodnoty v Poľsku sa teda zneužívajú ako dôvody na to, aby sa bránilo v plnom uplatňovaní práv žien, rovnosti žien a ich práva rozhodovať o vlastnom tele;
- X. keďže Benátska komisia Rady Európy, ESLP, Parlament a Komisia vyjadrili vážne obavy týkajúce sa právneho štátu vrátane legitímnosti, nezávislosti a účinnosti ústavného súdu; keďže Komisia v nadväznosti na reformy súdnictva, ku ktorým Poľsko pristúpilo v roku 2015, iniciovala postup podľa článku 7 ods. 1;
1. opätovne dôrazne odsudzuje rozhodnutie nelegálneho Ústavného súdu z 22. októbra 2020, ktorým sa ukladá takmer úplný zákaz umelého prerušenia tehotenstva, a tento očividný útok na sexuálne a reprodukčné zdravie a práva v Poľsku; vyzýva poľskú vládu, aby urýchlene a v plnej miere zaručila prístup k službám umelého prerušenia tehotenstva a ich poskytovanie, aby sa poskytovali bezpečné, legálne, bezplatné a vysokokvalitné služby umelého prerušenia tehotenstva, a sprístupnila ich všetkým ženám a dievčatám; vyzýva poľské orgány, aby rešpektovali, dodržiavali a presadzovali ľudské práva žien na život, zdravie a rovnosť, ako aj ich ochranu pred diskrimináciou, násilím a mučením alebo krutým, neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním;
  2. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že počas uplynulého roka chýbali iniciatívy alebo návrhy zamerané na zrušenie faktického zákazu umelého prerušenia tehotenstva a početných obmedzení prístupu k SRZP v krajine; opakuje, že faktický zákaz umelého prerušenia tehotenstva ohrozuje zdravie a životy žien, a pripomína, že všeobecný prístup k zdravotnej starostlivosti a sexuálne a reprodukčné zdravie a práva sú základnými ľudskými právami;
  3. vyjadruje solidaritu s poľskými ženami, aktivistami a s odvážnymi jednotlivcami a organizáciami, ktorí naďalej pomáhajú ženám získať prístup k starostlivosti pri umelom prerušení tehotenstva, keď ju potrebujú, pretože je to ich telo, ich voľba; vyjadruje hlboké poľutovanie nad nadobudnutím účinnosti rozsudku napriek masovým demonštráciám v prospech legálneho prístupu k umelému prerušeniu tehotenstva; podporuje všetky ženy a obhajcov ľudských práv, ktorí naďalej neúnavne protestujú proti týmto závažným obmedzeniam základných slobôd a práv; konštatuje, že demonštranti požadujú nielen zrušenie rozhodnutia nezákonného ústavného súdu, ale aj právo na slobodný, zákonný a bezpečný prístup k umelému prerušeniu tehotenstva a na rešpektovanie telesnej autonómie a integrity; zdôrazňuje prejavy podpory a záujmu poľských demonštrantov z mnohých členských štátov a z celého sveta;
  4. zdôrazňuje, že obmedzenie alebo zákaz práva na umelé prerušenie tehotenstva žiadnym spôsobom neznižuje potrebu umelého prerušenia tehotenstva, ale vedie k tomu, že ženy musia využívať nebezpečné umelé prerušenie tehotenstva, cestovať do zahraničia s cieľom získať umelé prerušenie tehotenstva alebo donosiť dieťa proti svojej vôli, a to aj

v prípadoch smrteľného alebo závažného poškodenia plodu; ďalej zdôrazňuje, že ide o porušenie ľudských práv a formu rodovo motivovaného násillia, ktoré ovplyvňuje práva žien a dievčat na život, telesnú a duševnú integritu, rovnosť, nediskrimináciu a zdravie;

5. vyjadruje hlboké znepokojenie nad tým, že tisíce žien musia cestovať do inej krajiny, aby získali prístup k základnej zdravotnej službe, akou je umelé prerušenie tehotenstva; zdôrazňuje, že cezhraničné služby umelého prerušenia tehotenstva nie sú schodnou možnosťou, najmä pre tých, ktorí žijú v chudobe, čelia prierezovej diskriminácii a sú v zraniteľných situáciách; je znepokojený skutočnosťou, že cestovanie do zahraničia ohrozuje zdravie, život a blaho žien; zdôrazňuje význam starostlivosti po umelom prerušení tehotenstva, najmä v prípade žien s komplikáciami vyplývajúcimi z neúplného alebo neodborne vykonaného umelého prerušenia tehotenstva;
6. dôrazne odsudzuje všetky legislatívne návrhy alebo obmedzenia, ktorých cieľom je ďalej zakázať, kriminalizovať a obmedzovať prístup k bezpečnému a legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva v Poľsku; pripomína poľskému parlamentu a orgánom, že opatrenia na obmedzenie sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv sú v rozpore so zásadou zákazu zvrátenia nadobudnutých práv podľa medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, a naliehavo ich vyzýva, aby zabezpečili úplnú realizáciu sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv;
7. odsudzuje čoraz nepriateľskejšie a násilnejšie prostredie pre obhajcov ľudských práv žien v Poľsku a vyzýva poľské orgány, aby zaručili právo týchto osôb verejne sa vyjadrovať, a to aj vtedy, keď sú proti vládnej politike, bez strachu z následkov alebo hrozieb; vyzýva poľské orgány, aby urýchlene chránili obhajcov ľudských práv žien, na ktorých sa zameriavajú, aby vyšetrili hrozby, ktorým boli vystavení, a aby vyvodili zodpovednosť voči zodpovedným osobám; naliehavo vyzýva poľskú vládu, aby bojovala proti nezákonným dezinformačným kampaniam zameraným na obhajcov ľudských práv žien; zdôrazňuje, že mnohí obhajcovia ľudských práv žien v Poľsku v súčasnosti čelia obvineniam z trestného činu pre ich úlohu v protestoch proti návrhu zákona v dôsledku obmedzení súvisiacich s COVID-19, ktoré platili v čase protestov; naliehavo vyzýva poľskú vládu, aby upustila od politicky motivovaných obvinení obhajcov ľudských práv žien z trestných činov;
8. dôrazne odsudzuje, že orgány presadzovania práva a neštátne subjekty, ako sú krajne pravicové nacionalistické skupiny, použili voči demonštrantom vrátane aktivistov a organizácií pre práva žien nadmernú a neprimeranú silu a násillie; vyzýva poľské orgány, aby voči osobám, ktoré útočili na demonštrantov, vyvodili zodpovednosť za ich činy;
9. odsudzuje nepriateľskú rétoriku, ktorú používajú predstavitelia poľskej vlády proti svetovým obhajcom ľudských práv žien a iným kritikom vládnych politik, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby sa touto otázkou zaoberala a podporovala aktivistov politicky i finančne;
10. vyzýva poľskú vládu, aby zabezpečila účasť žien a dievčat na navrhovaní právnych predpisov a politik, ktoré ovplyvňujú ich život vrátane sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv a umelého prerušenia tehotenstva, a aby mali prístup k spravodlivosti a prostriedkom nápravy v prípade porušenia ich práv;

11. vyzýva Radu a Komisiu, aby poskytli primerané finančné prostriedky národným a miestnym organizáciám občianskej spoločnosti s cieľom posilniť miestnu podporu demokracie, právneho štátu a základných práv v členských štátoch vrátane Poľska; naliehavo Komisiu vyzýva, aby poskytli bezodkladnú a priamu podporu programom a organizáciám poľskej občianskej spoločnosti, ktoré sa usilujú zabezpečiť ochranu sexuálnych a reprodukčných práv žien; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali zvyšovanie informovanosti o SRPZ a školenia prostredníctvom programov financovania; víta podporu, ktorú poskytli niektoré členské štáty pri poskytovaní pomoci organizáciám občianskej spoločnosti, ktoré pomáhajú poľským ženám realizovať ich sexuálne a reprodukčné zdravie a práva, a nabáda ostatné členské štáty, aby urobili to isté; vyzýva členské štáty, aby účinnejšie spolupracovali s cieľom uľahčiť cezhraničný prístup k umelému prerušeniu tehotenstva;
12. trvá na tom, že vykonávanie umelého prerušenia tehotenstva by nemalo byť žiadnym spôsobom, formou ani formou zahrnuté do trestného zákonníka, pretože to má odstrašujúci vplyv na lekárov, ktorí v dôsledku toho neposkytujú služby v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia zo strachu z trestnoprávných sankcií, a tým obmedzujú zdravotnú starostlivosť pre ženy a dievčatá; vyzýva poľskú vládu, aby úplne dekriminalizovala umelé prerušenie tehotenstva a odstránila z trestného práva všetko, čo sa týka umelého prerušenia tehotenstva, aby sa zaručilo, že lekári budú súhlasiť s vykonávaním umelého prerušenia tehotenstva v praxi v rámci právnych hraníc vnútroštátneho práva, a aby zabezpečila, že informácie, ktoré poskytuje o prístupe k umelému prerušeniu tehotenstva a iným sexuálnym a reprodukčným právam, budú nestranné a založené na dôkazoch;
13. poznamenáva, že neodôvodnene nadmerné obmedzenie prístupu k bezpečnému umelému prerušeniu tehotenstva vyplývajúce z uvedeného rozhodnutia nezákonného ústavného súdu nechráni prirodzené a neodňateľné práva a dôstojnosť žien, pretože porušuje chartu, EDLP, judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, početné medzinárodné dohovory, ktorých je Poľsko signatárom, ako aj Ústavu Poľskej republiky; opakuje svoju výzvu poľským orgánom, aby v plnej miere vykonávali rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva v prípadoch vedených proti Poľsku, v ktorých rozhodol, že obmedzenie prístupu k zákonnému umelému prerušeniu tehotenstva porušuje ľudské práva žien;
14. zdôrazňuje, že neobmedzený a včasný prístup k službám v oblasti reprodukčného zdravia a rešpektovanie reprodukčnej autonómie a rozhodovania žien majú rozhodujúci význam pre ochranu ľudských práv žien a rodovej rovnosti; zdôrazňuje, že 14. septembra 2021 experti OSN¹⁷ zdôraznili, že „ľudské práva žien sú základnými právami, ktoré nemožno podriaďovať kultúrnym, náboženským ani politickým úvahám“, a že „vplyv ideologický a nábožensky motivovaného zasahovania do záležitostí verejného zdravia je osobitne škodlivý pre zdravie a pohodu žien a dievčat“;
15. je hlboko znepokojený využívaním doložky o svedomí, ktorá je odopieraním zdravotnej starostlivosti na základe osobného presvedčenia; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v nadväznosti na novelu zákona o povolaniach lekárov a zubných lekárov nie sú lekári a

---

¹⁷Pracovná skupina pre diskrimináciu žien a dievčat, 14. septembra 2021, k dispozícii na: <https://www.ohchr.org/FR/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=27457&LangID=E>

zdravotnícke zariadenia povinní uviesť alternatívne zariadenie alebo lekára v prípade odmietnutia umelého prerušenia tehotenstva a iných služieb v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia z dôvodu osobného presvedčenia; konštatuje, že po rozhodnutí nelegitímneho Ústavného súdu z 22. októbra 2020 je praktické používanie doložky o svedomí ako také obmedzené v dôsledku nedostatočného prístupu k umelému prerušeniu tehotenstva z dôvodu stavu plodu; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v spôsobe, akým je táto doložka upravená v poľskom práve, sa nepredpokladá žiadne odvolacie konanie proti zneužívaniu doložky o svedomí; vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že gynekológovia sa na ňu často nesprávne odvolávajú, keď sú požiadaní o predpisovanie antikoncepcie, čo v konečnom dôsledku obmedzuje prístup k antikoncepcii v Poľsku; poznamenáva, že tento mechanizmus odopierania zdravotnej starostlivosti na základe osobného presvedčenia zároveň znemožňuje prístup k predpôrodným vyšetreniam, čo nepredstavuje len porušenie práva žien na informácie o stave plodu, ale v mnohých prípadoch bráni aj náležitej starostlivosti počas tehotenstva alebo bezprostredne po pôrode; vyzýva poľskú vládu, aby regulovala prípady odmietnutia poskytovať služby v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv spôsobom, ktorý neodmietne prístup k SRZP, a naliehavo vyzýva poľskú vládu, aby prijala potrebné reformy na zavedenie povinnosti odkázať pacienta na alternatívneho lekára a odvolacie konanie proti zneužívaniu doložky o svedomí;

16. naliehavo vyzýva poľské orgány, aby zrušili zákon, ktorým sa obmedzuje prístup k núdzovej antikoncepcii, a aby financovali, rozvíjali a podporovali celú škálu antikoncepcie vrátane mužskej antikoncepcie;
17. odsudzuje zneužívanie súdneho systému a legislatívnych právomocí poľskou vládou na inštrumentalizáciu a spolitizovanie života a zdravia žien a LGBTI+ osôb, čo vedie k ich útlaku a diskriminácii voči nim;
18. opakuje svoje hlboké znepokojenie vyjadrené vo svojich uzneseniach v súvislosti s pokusmi o kriminalizáciu šírenia sexuálnej a vzťahovej výchovy v Poľsku a vyzýva Komisiu a členské štáty vrátane Poľska, aby zaručili, že žiaci a študenti všetkých vekových kategórií a sexuálnych orientácií dostanú vzdelanie primerané veku a založené na dôkazoch, ktoré je kľúčom k budovaniu znalostí mladých ľudí s cieľom vytvárať zdravé, rovnocenné, starostlivé a bezpečné vzťahy bez diskriminácie, nátlaku a násillia; zdôrazňuje, že len vzdelávanie, informácie a všeobecný prístup k antikoncepcii, odstránenie sexuálneho násillia a spoločná zodpovednosť žien a mužov za antikoncepciu môžu obmedziť dezinformácie a znížiť počet neplánovaných tehotenstiev;
19. dôrazne odsudzuje nedávne rozhodnutie poľského ministra spravodlivosti oficiálne začať postup odstúpenia Poľska od Istanbulského dohovoru, ktorý sám osebe už predstavuje a po skončení by predstavovalo vážny krok späť, pokiaľ ide o rodovú rovnosť, práva žien a boj proti rodovo motivovanému násilliu; naliehavo vyzýva poľské orgány, aby zrušili toto rozhodnutie a zabezpečili účinné a praktické vykonávanie dohovoru; vyzýva Radu, aby na úrovni EÚ urýchlene dokončila ratifikácia Istanbulského dohovoru;
20. pripomína, že práva žien sú základné ľudské práva a že inštitúcie EÚ a členské štáty majú právnu povinnosť dodržiavať a chrániť ich v súlade so zmluvami a chartou, ako aj s medzinárodným právom;

21. vyzýva Radu, aby riešila túto záležitosť a ďalšie obvinenia z porušovania základných práv v Poľsku tým, že rozšíri rozsah svojich vypočutí o situácii v Poľsku v súlade s článkom 7 ods. 1 ZEÚ;
22. vyzýva poľskú vládu, aby dodržiavala rozsudok ESĽP, ktorý vyhlasuje zloženie ústavného súdu za nezákonné¹⁸; opakuje svoju výzvu Komisii, aby vykonala dôkladné posúdenie zloženia nelegitímneho ústavného súdu; zdôrazňuje, že rozhodnutie o interrupciách je ďalším príkladom politického prevzatia súdnictva a systémového kolapsu právneho štátu v Poľsku, a že inštitúcie EÚ sú povinné podľa toho konať;
23. vyzýva Komisiu, aby podporovala členské štáty pri zaručení všeobecného prístupu k SRZP vrátane prístupu k bezpečnému a legálnemu umelému prerušeniu tehotenstva pre všetkých občanov;
24. vyzýva Komisiu a Radu, aby chránili právo na zdravie a zabezpečili, aby sa nezabudlo na ženy a dievčatá v Poľsku, a to prijatím rozhodných opatrení a bojom proti akýmkoľvek legislatívnym návrhom alebo obmedzeniam týkajúcim sa prístupu k službám zdravotnej starostlivosti pochádzajúcim z Poľska vrátane starostlivosti pri umelom prerušení tehotenstva;
25. vyzýva komisárov pre zdravie a bezpečnosť potravín, pre rovnosť a demokraciu a demografiu, aby uľahčili a podporovali ochranu sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv v Poľsku ako dôležitú súčasť dosiahnutia práva na zdravie, bezpečnosť a rodovú rovnosť;
26. vyzýva Komisiu, aby prijala konkrétne kroky na ochranu SRZP v EÚ všeobecnejšie, počnúc vymenovaním osobitného vyslanca EÚ pre sexuálne a reprodukčné zdravie a práva a doplnením príslušnej kapitoly o aktuálnom stave v oblasti SRZP do výročnej správy EÚ o ľudských právach a demokracii;
27. vyzýva Komisiu, aby prijala usmernenia pre členské štáty s cieľom zabezpečiť rovnaký prístup k tovarom a službám v oblasti sexuálnych a reprodukčných práv v súlade s právom Únie a judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva;
28. pripomína Komisii, že by mala navrhnúť komplexnú smernicu o predchádzaní rodovo motivovanému násiliu vo všetkých jeho formách a boji proti nemu vrátane porušovania sexuálneho a reprodukčného zdravia a práv;
29. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Komisii a Rade, poľskému prezidentovi, vláde a parlamentu a vládam a parlamentom členských štátov.

---

¹⁸ Vec XERO FLOR w POLSCE sp. z o.o. / POLSKO, k dispozícii na:
<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%222001-210065%22%5D%7D>